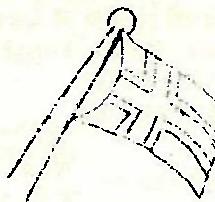

F R I T T L A N D

Nr. 115 - 1. årg.

Fredag, 22. desember 1944.

J U L E N 1944.

Det er en skrall jul vi går i møte - det er det ingen tvil om. Intet av det ytre og materielle som før ga julen en ramme av fest og glede her vi. Heller ingen julefred med m og sikkerhet blir oss til del.

Men så er det også en skyttergravsjul vi feirer i år, og da får vi ta det det på frontvis. Sette oss til rette som vi best kan på det tryggeste stedet, låse døren og dole med hverandre det vi har. Men samtidig må vi være på vakt under dekket av nasjonal arbeid. Vi ståss mot en fiende som ikke respekterer noen julefred. - Så får vi gå over til vårt igjen, inntil våre poster og vente på signal til angrep og fare svar.

Det er oppgaven som proger tiden. Etter at Nord-Norge ble krigsskueplass og vi for alvor har fått öynene opp for tyskernes udolcigelsesmentalitet har vår kamp blitt mer og mer militært og offensivt preget. Døgning rettes slag mot fiendens forsyninger og ressurser, samtidig som våre sver mot alle forsök på nazifisering og arbeidsmobilisering er blitt skarpere. Snart står vi foran den siste og avgjørende kamp. - Når signalet går skal de finne oss berett.

Nesten 5 års motstand ligger i dag bak oss. Hva har skjedd? Hva har vært vår linje i kampen?

Vi har under denne krigen, etter at feltetget her i landet var slutt, ligget lenger vekk fra krigsskueplassen enn de fleste okkuperte land, og krigsoperasjonene har for oss stått i bakgrunnen for vår egen aktive og passive kamp mot nazifiseringen. Det er for vår selvstendighet og åndelige integrasjon vi i første rukke har ført kampen.

Hitlers plan med Norge vår klar. Vi ser den konsekje tydligst i dag, når planen ligger like langt fra sin fullbyrdelse som før 4 - 5 år siden, ved å notere alle angrep mot oss og de seire vi har vunnet. Planen gikk først ut på å innføre en nazistisk samfunnsordning i Norge, for deretter å slutte fred og se oss knyttet til Tysklends militærmaskin.

Allerede i 1940 ble vi klar over at tyskerne ikke ville respektere folketaket. Den 25. september s.a. står for farrederne som en minnedag og for oss som signalet til fortsatt kamp. Vi begynte den åpent; høyestoret gjikk av i åpen protest og senere strømmet det inn til Terboven protestskriveler fra 42 organisasjoner mot overgrepene. Kirken fulgte med sine anklageskrifter. Neste angrep, unntakelset tilstanden i 1941, feiet vakk heile vårt frie organisasjonsliv. Vi måtte motstanden fortsette under jorden - hjemmekonsten begynte å organisere seg. Siden har den utviklet seg, blitt utvidet og sammensatt etter som behovet har holdt seg.

I februar 1942 kom Quislings statsakt, og en nasjonal regjering som så lite dekket folkemeningen av dat virkelige forhold et solv tyskerne betraktet den som tom og innholdslös. Men Quisling ville også prøve å kjøre opp med en folkrepresentasjon. Han skulle vise at han hadde "folket" bak seg. Et riksting skulle dennes på basis av de forskjellige "samband" som var ment å være kontrolløyener til fremme av nazismen. Den første gruppa som ble prøvet var lærerne. - Kan vi først få tek i ungdommen - mente nazistene, så Resultatet var et bestent og kompromisløst nei fra lærere, prestor og foreldre. Dette innstilling fra ungdommens ansvarlige oppdragere ble siden bestemmende for hele hjemmekonstens kamp. Intet kunne vitte, ingen kunne gi seg etter denne innsatsen. Den dag i dag ser vi stadig nye bevisor fra ytterverdenen for dennes beundring over dette urekke nei.

"Det er dere som har bødgaft alt for meg" sa Quisling. Han hadde rett. Det var lærerne, prestene og den folkerisning de skapte som hadde veltet hans planer. Men han prøvde igjen. Det gjeldt i hvort fall å få arbeiderne og industrien inn i rikstinget. Arbeidere uten fører, på dårlig erfaring, og redde industrifolk skulle han få inn, mente han. Han ble møtt med den

same faste holdning, og arbeidernes og industrimannenes urøkkelige holdning ga rikstingsplanene dödsstøtet.

Nå hadde tyskerne ikke råd til å vente lenger. Det var arbeidskraft og soldater de trangte for å støtte opp sine vakkende fronter. Goebbels kunne gjøre den "totale krig", og Terboven og Quisling "loven om nasjonal arbeidsinnsats". Kvinner og menn fra 18 til 55 år skulle i arbeide for tyskerne under dekket av nasjonal arbeid. De ble truet med de strengeste straffer. Dette var det alvorligste angrep mot oss hittil. Bare i Oslo ble over 30.000 skrevet ut. Ingen meldte seg av etter en klappjakt på over et halvt år hadde tyskerne fått tak i 3.000 ved hjelp av store politistyrker. Men folk lot seg ikke skremme.

Tyskerne ble resende over denne fiasco og 30. november 1943 ble studentene og Universitetet angrepet etter at studentene sammen hadde sendt protestskriveler mot overgrepene ved Universitetet. Omrent 1.000 studenter ble arrestert og over helvarten sendt til Tyskland.

Tyskerne fortsatte intakt sine planer om arbeidskraften - kampen var ikke over enda. I januar 1944 la "minister" Risnes fram forslag til mobilisering av 5 årsklasser menn. Hjemmekonsten gjorde seg klar og i mars proklamerte den boikott av alt som skulle tjene som springbrett for mobiliseringen. Samtidig gikk hjemmekonststyrker til aksjon mot alle registreringskontorer. I tusenvis pakket de unge gutter sakkene og dro på skauen. I løpet av et par måneder var det klart at Hjemmekonsten hadde vunnet en avgjørende kamp om arbeidskraften. Nytt angrep kan komme, men vår linje er gitt.

Vi står sterkt idag på Hjemmekonsten. Vi har en generalstab som leder kampen og tropper som arbeider like presist og godt som utdannede soldater. Vi har folkestreiken som viljen til våre andre midler vil visse seg når signalet gis.

Våre første aksjoner ligger langt tilbake. De ble båret fram av det spanske utbrudd mot tvang og vold, av den umiddelbare motstandsviljen. Vi må aldri glømme Hjemmekonstens pionerer det. Mange er ført, mange sitter i fengsel her og i Tyskland, mange er i landflyktighet. På disse spennene uttrykk ligger hjemmekonstens basis - nå må vi bare være trofeste mot målet.

I dag sender Hjemmekonsten en julehilsen til våre myndigheter i utlandet til våre aktive soldater, til alle frihetskjemper. - Vi sender en fronthilsen.

U K E O V E R S I K T

Ukens østverskoggende begivenhet er naturligvis den tyske offensiven på vestfronten. Den er av den kjente engelske militærkronikk general Haslett karakterisert som defensivt bestemt; dens mål er å bringe forstyrrelse i disposisjonene for den allierte vinteroffensiv, eventuelt å söke frontens forsikrhet til et gunstigere terrang. Times skriver at offensiven er farlig, men ikke farlig nok.

Disse uttalelsene gir såvidt en ken skjønnhets en treffende karakteristikk av situasjonen. Alt tyder på at det er i forholdsvis begrensede mål tyskerne har sett seg; noe annet ville også være umulig for dem med det nærværende styrkefordelen på vestfronten. Når virkelig storstilt offensivt forsøkende kan de utvilsomt ikke sette i gang mot de syv allierte arméde har mot seg, støttet av et meget overlegen luftvåpen hvis utfoldelse riktigvis - som må i det siste - forbijgående kommer p.g.a. værførhaldene, men som i det lange løp vil umuliggjøre tyske operasjoner i større målestokk og på større avstand fra basene.

Det må innrømmes at den tyske offensiv med de begrensede midler som har stått til rådighet, er dyktig gjennomført i første angang. Tid, sted og vår er valgt med sikkert blikk for overraskelsesmomentet; det ser ut som om de allierte har stått umiddelbart foran en ny offensiv i vichon-

avsnittet og har vært gruppert før den; den sektor hvor angrepet er satt innen, og jeg er full av tillit til at det ikke kommer til å være så lenge før har lenge vært passiv og var sannsynligvis holdt av forholdsvis små styrker vi kan vende tilbake til Norge og der begynne å bygge opp alt som er ødelagt av Hodges 1. armé som hadde koncentrert seg om slaget ved Düren og flyvirk- somheten på alliert side (selv rekognoseringen) har vært alvorlig hemmet av regn og tåke, som har skjult den tyske oppdagning og berøvet de allierte en vesentlig del av deres støtte i luften i slagets første fase.

At tyskerne under disse omstendigheter har oppnådd visse resultater er ganske naturlig. Spørsmålet er om de kan utnyttes videre eller bare er forbigående, hva de har kostet og hva de kommer til å koste når de allierte etter hvert får satt sine motforholdsregler i verk. Om onslaget allerede er kommet med/amerikanske motst  t sørover fra Aachenavsnittet, er det enn   for tidlig    si, men det er ganske oppagt at de tyske st  tikler er meget utsatt og at et omslag kan ende med noe av en katastrofe. Selv om tyskerne derfor øyeblikket kan oppnå en viss   lastning og utsatte r  h.t. den allierte offensiv foran K  ln (muligens også ved Saar), er det en dristig og kostbar taktikk de har valgt ved    gå offensivt til verks; resultatet kan derfor like gjerne bli en franskyrdele av det endelige sammenbrudd som det mot-satte. Hadde tyskerne hatt sin gamle slagkraft, kunne situasjonen v  rt alvorlig, idet et støt mot Liege-området og inn i Limburg kunne ha avskåret de allierte Aachen-styrkers forsyningslinjer og truet dem i ryggen, men det m  d de nåværende styrkeformidlansees som utelukket at tyskerne kan nå så engjerrige mål. Da måtte de innsatte styrker og b  gynnelsestrangangen v  rt av helt andre dimensjoner. Felt inn i vestfrontens helhetsbilde er begivenhetene på fronten mellom Aachen og Trier ingen avgjørende faktor, selv om den viser at Tyskland enn   har visse reserver og enn   kan overraske på et begrenset felt.

Like betydningsfullt som den tyske motoffensiv er i virkeligheten den fortsatte framgang amerikanerne har i "Weisenburg-porten". Etter    ha omringet og satt ut av sp  ll de tyske styrker i Hagenaukogen, har de rykket fram til grensen på s  tten mellom Rhinen og Weisenburg (som er tatt) og har stått videre fram over grenselva Lauter inn i det s  rlige Pfalz. Lenger vest pågår det sydøst for Saarbr  cken heftige kamper om Bitche, et stærk fort i den franske Maginot-linje i dette området. På selve Saar-fronten har amerikanerne også hatt endel framgang, mens tyskerne i Alsace ved Kolmar har utfoldet en begrenset offensiv virksomhet for   s  ke    redde restene av sin Vogeser-arme tilbake over grensen, og muligens avlastet det allierte trykk på frontavsnittene i nord og syd.

I Ungarn viser kampane ved det herdhakkede forsvarte Budapest en viss avslapning, og russene har sin vase tro raskt skiftet tyngdepunkt i sin offensiv ved   s  ke trykket mot det s  rlige Slovakia, både lengst i øst hvor de tror Kosice og vestover med st  tretning parallelt med Donau mot Slovakiaas hovedstad Bratislava (Pressburg).

Airkrigen har vært hemmet av dårlig v  rt, men fortsetter s  nart en sjense gis, mot trafikkm  l og krigsindustri i Tyskland.

På Filippinene har amerikanerne ved sin landgang på Øya Mindoro, rett sør for Luzon, skapt en ny situasjon med mange muligheter. De er kommet faretruende n  r på Øygruppens hovedstad Manilla, hvis luftstrategiske stilling er betydelig forv  ret. Det samme gjelder den japanske sjøfart i Kinasj  en. Hittil er operasjonene på Mindoro forløpt   get tilfredsstilende, men man kan vente en økende japansk motstand, fordi de langt fram-skutte amerikanske styrker på Øya i og for seg befinner seg i en utsatt situasjon, med japanerne som herrer på Øyene nord, syd og øst for forbundelseslinjene, og fordeles i forbindelse med at de har rømt et v  tal punkt i Øygruppens forsvar.

E I I K O N G E T A L E,

Nansenklubben holdt 6. desember, på årsdagen for stiftelsen, en lunsj hvor Kongen var til stede. Han sa bl.a. i sin tale: "Jeg kjente ikke Nansen f  r i 1905, da han kom og spurte om jeg ville bli konge i Norge. Jeg kom til Norge som en fremmed, men med det forsett at jeg ville gjøre det beste jeg kunne for Norge og på den m  te være landets første tjener. - Etter krigsutbruddet har nordmennene sluttet opp om sin konge som den eneste person de kunne følge. Min største glede har vært    få oppleve, hvorledes det norske folk selv har gj  rt sitt navn beundret i hele verden nå under kri-

NYHETENE TORSDAG.

Vestfronten. De alliertes kommunike fra vestfronten melder at tyskerne angriper med 5 - 6 panserdivisjoner og 8 - 9 infanteridivisjoner. I N er den tyske motoffensiv stanset på begge fløyer. Selve framrykningen er ikke stanset, men farten er avtatt. På nordfløyen er Konschau gjenerobret og amerikanernes stilling    for byen er gjenopprettet. Malmedy er framdeles på allierte hender, men fienden har r  dd Stavelot og Butgenbach SV og Så for Malmedy. På sydfl  yen er Echternach omringet. Tyskerne har skåret over hovedveien fra Liege, 20 km S for byen; de er kommet ca. 50 km inn i Belgia. Tyskernes mål er åpenbart    nå fram t   ilias, men den nordlige del av de alliertes front holder fast. De alliertes motangrep vokser og veiene bak fronten er fulle av reserver, men det tar tid    føre dem fram. - Det er ingen tendens i hovedkvarteret til    undervurdere den tyske offensiv. På enkelte steder er fiendens avantgarder stoppet, men det er ikke etablert noen linje hvor tyskerne holdes. Det er mulig at tyskerne enn   ikke har satt inn alle sine styrker. - Det er ingen forandring i stillingen langs Roer. I Saardalen fortsetter kampane ved bruene ved Dillingen og Saarlautern. Utenfor Bitsch er et fort i Maginot-linjen likvidert. NV for Kolmar har de allierte hatt framgang.

Ostfronten. Russene presser fienden tilbake inn i Slovakia på en 200 km lang front, og har drevet fienden ut av kraftig befestede stillinger opp i fjellene. Under framstøtet tirsdag ble det tatt over 1000 tyske og ungarske fanger. Russene er gått til et nytt angrep SV for Budapest. Fra Berlin melder de at russene har satt inn 10 divisjoner. Stalin fylte 65 års dag med lykken. Lykkenst  legrammene var et fra Churchill og et fra de Gaulle. - Titoes styrker har inntatt Zvornik SV for Beograd og brutt inn i jernbaneknutepunktet Bagna Lucca.

Italia. De allierte har hatt ny framgang N for Faenza. - Fly fra Italia angrep onsdag Skedeverkene og mål i Linz, Salzburg og Regensburg. - Den italienske regjering har utstedt en forordning som gir Sicilia og Sardinia selvst  re i lokale anliggender, men alle separatistiske bevegelser vil bli betraktet som fiendtlige handlinger mot den italienske stat.

Østen. All organisert japansk motstand på Leyte er opphørt. Amerikanerne har tatt som bytte forsterkningsst  re som vil strekke til i 6 mndr. Sprette fiendtlige grupper forsøker    unslippe til NV-kysten. Flygende festninger har igjen angrepet Tokio. Og   nukden i hajuriet er angrepet.

Hellas. Kampane i Athen er slappet av etter general Scobis advarsel om at ELAS' kanonstillinger vil bli angrepet med alle de vapen han har til rådighet. De britiske myndigheter bespiser 80 - 90.000 mennesker daglig i de deler av Pireus som ikke er under ELAS kontroll. Onsdag ble 30 tonn kjøtt fordelt i hovedstaden. Inntil onsdag hadde den greske konge ikke svart på den greske regjeringens forslag om regentskap.

Stockholm. Stockholms-avisene brakte onsdag detaljerte beskrivelser fra medarbeidere som hadde besøkt den norske treningsleir for politistyrker. De roser det gode utstyr, de smarte uniformer og den gode ?nd som hersket. Det er to forskjellige politistyrker, rikspolitiet på 1.500 mann og reservopolitiet på omtrent 8.000. Rikspolitiet gjennomgår et regulært politikursus og vil tjenestgj  re som alminnelig politi. Reservopolitiet vil få seg tildele spesielle oppgaver.

Norsk Tidend i London bringer i sitt julenummer en hilsende fra kronprins Olav: "Jeg sender mine beste og varmeste ønsker om en god jul til alle nordmenn hvor de enn finnes. N  t  te julebudskepet og de minner det v  kker gi alle formet glede og tro på framtidens. Jeg er sikker på at vi ved fornøyet innsats vil få oppleve gjensynsleden med v  re kj  re om ikke for lenge.

"FRITT LAND" ØNSKER ALLE SINE LESERE EN GOD JUL OG ET GOOT NYTT ÅR, ET ÅR SOLI VIL VIRKE LIGGJ  RE AVISENS TITEL - FRITT LAND.